

KOMISSION PÄÄTÖS,**tehty 20 päivänä tammikuuta 2006,****neuvoston päätöksen 2004/904/EY yksityiskohtaisista soveltamissäännöistä Euroopan pakolaisrahastosta yhteisrahoitusta saavien toimien rahoituskorjausmenettelyjen osalta***(tiedoksiannettu numerolla K(2006) 51/2)***(Ainoastaan englannin-, espanjan-, hollannin-, italian-, kreikan-, latvian-, liettuan-, portugalin-, puolan-, ranskan-, ruotsin-, saksan-, slovakin-, sloveenin-, suomen-, tšekin-, unkarin- ja vironkieliset tekstit ovat todistusvoimaisia)**

(2006/400/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon Euroopan pakolaisrahaston perustamisesta kaudelle 2005–2010 ⁽¹⁾ 2 päivänä joulukuuta 2004 tehdyn neuvoston päätöksen 2004/904/EY ja erityisesti sen 25 artiklan 3 kohdan ja 26 artiklan 5 kohdan,

on kuullut päätöksen 2004/904/EY 11 artiklan 1 kohdalla perustettua komiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Aiheettomasti maksettujen määrien perimiseksi takaisin päätöksen 2004/904/EY 24 artiklan 1 kohdan mukaisesti jäsenvaltioiden olisi ilmoitettava komissiolle havaituista sääntöjenvastaisuuksista ja niiden vuoksi toteutettavien hallinnollisten ja oikeudellisten menettelyjen kulusta.

(2) Päätöksen 2004/904/EY 25 artiklan 2 kohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on tehtävä tarvittavat rahoituskorjaukset, jotka liittyvät yksittäisiin tai järjestelmällisiin sääntöjenvastaisuuksiin, peruuttamalla yhteisön rahoitusosuus kokonaan tai osittain. Mainitun säännöksen yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi koko yhteisössä olisi määriteltävä säännöt tehtävien korjausten määrittämiseksi ja säädettävä selvitysten antamisesta komissiolle.

(3) Jos jäsenvaltio ei täytä sille päätöksen 2004/904/EY 25 artiklan nojalla kuuluvia velvoitteita, komissio voi mainitun päätöksen 26 artiklan nojalla tehdä rahoituskorjaukset itse. Sen varmistamiseksi, että komissio soveltaa tätä säännöstä avoimesti, olisi laadittava säännöt komission tehtävänä olevien korjausten määrittelemiseksi ja säädettävä jäsenvaltioiden oikeudesta esittää huomautuksia.

(4) Sääntöjen olisi oltava Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002 soveltamissäännöistä 23 päivänä joulukuuta 2002 annetun komission asetuksen (EY, Euratom) N:o 2342/2002 ⁽²⁾ (jäljempänä 'varainhoitoasetuksen soveltamissäännöt') mukaiset.

(5) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta tehdyn pöytäkirjan 3 artiklan mukaisesti Yhdistynyt kuningaskunta osallistuu neuvoston päätöksen 2004/904/EY ja näin ollen myös tähän päätökseen.

(6) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta tehdyn pöytäkirjan 3 artiklan mukaisesti Irlanti osallistuu neuvoston päätöksen 2004/904/EY ja näin ollen myös tähän päätökseen.

(7) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn, Tanskan asemasta tehdyn pöytäkirjan 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu neuvoston päätöksen 2004/904/EY eivätkä kyseinen päätös tai tämä päätös siten sido Tanskaa,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Päätöksen 2004/904/EY 26 artiklan 1 kohdan mukaisesti tehtävien järjestelmällisiä sääntöjenvastaisuuksia koskevien tutkimusten on katettava kaikki hankkeet, joihin sääntöjenvastaisuus on saattanut vaikuttaa.

2. Peruuttaessaan yhteisön rahoitusosuuden kokonaan tai osittain jäsenvaltioiden on otettava huomioon sääntöjenvastaisuuk-sien luonne ja vakavuus sekä rahastolle aiheutunut taloudellinen vahinko.

⁽²⁾ EYVL L 357, 31.12.2002, s. 1. Asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY, Euratom) N:o 1261/2005 (EUVL L 201, 2.8.2005, s. 3).

⁽¹⁾ EYVL L 381, 28.12.2004, s. 52.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle päätöksen 2004/904/EY 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun selvityksen liitteinä luettelo edeltävänä vuonna aloitetuista tuen peruutusta koskevista menettelyistä.

2 artikla

1. Kun yhteisön rahoitusosuus peruutetaan päätöksen 2004/904/EY 25 artiklan 1 kohdan mukaisesti ja määrät on perittävä takaisin, toimivaltainen yksikkö tai elin aloittaa takaisinperinnän ja ilmoittaa siitä vastuuviranomaiselle. Takaisinperintää koskevat tiedot toimitetaan komissiolle, ja kirjanpidossa on noudatettava tämän päätöksen 3 artiklaa.

2. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle päätöksen 2004/904/EY 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitetussa selvityksessä päätöksistään tai ehdotuksistaan peruutettujen määrien käyttämiseksi uudelleen.

3 artikla

1. Jäsenvaltion hallintoyksikön tai kansallisen julkishallinnon laitoksen, jonka jäsenvaltio on nimennyt päätöksen 2004/904/EY 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti (jäljempänä 'vastuuviranomainen'), on pidettävä kirjaa jo suoritettuihin yhteisön tukimaksuihin liittyvistä takaisin perittävistä määristä ja varmistettava, että takaisinperintä toimitetaan viipymättä. Vastuuviranomaisen on takaisinperinnän jälkeen vähennettävä seuraavasta komissiolle osoitettavasta menoilmoituksesta takaisin perityt määrät tai, jos määrä ei riitä, suoritettava yhteisölle hyvitys. Takaisin perittäviin määriin lisätään korko, joka lasketaan eräpäivästä alkaen; korkokantana sovelletaan varainhoitoasetuksen soveltamissääntöjen 86 artiklassa tarkoitettua korkoa.

2. Päätöksen 2004/904/EY 28 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun selvityksen yhteydessä jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle luettelo todetuista sääntöjenvastaisuuksista ja mainittava takaisin perityt tai perittävinä olevat määrät ja aloitetut hallinnolliset ja oikeudelliset menettelyt aiheuttomasti maksettujen määrien perimiseksi takaisin.

4 artikla

1. Komissio arvioi yksittäisten tai järjestelmällisten sääntöjenvastaisuuksien vuoksi päätöksen 2004/904/EY 26 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti tehtävän rahoituskorjauksen määrän mahdollisuuksien mukaan yksittäisiin tapauksiin liittyvän todistusaineiston perusteella, ja korjauksen on oltava suhteellisuusperiaate huomioon ottaen saman suuruinen kuin rahastosta aiheuttomasti korvatut menot.

2. Jos sääntöjenvastaisuuksien kohteena olleiden menojen tarkka laskeminen ei ole mahdollista tai toteutettavissa tai jos olisi kohtuutonta peruuttaa kyseiset menot kokonaan, komissio määrittää rahoituskorjauksen

a) ekstrapolaation perusteella, johon se käyttää edustavaa otosta yhdenmukaisia ominaispiirteitä sisältävistä toimista;

tai

b) kiinteämääräisesti, jolloin se arvioi sääntöjen rikkomisen vakavuuden sekä todetun sääntöjenvastaisuuden laajuuden ja taloudelliset vaikutukset.

3. Kun komission kanta perustuu muiden kuin sen omien yksikköjen tarkastajien vahvistamiin seikkoihin, komissio tekee rahoitusvaikutuksista omat päätelmänsä tarkasteltuaan kyseisen jäsenvaltion päätöksen 2004/904/EY 25 artiklan 2 kohdan nojalla toteuttamia toimenpiteitä.

4. Kyseisellä jäsenvaltiolla on kaksi kuukautta aikaa vastata päätöksen 2004/904/EY 26 artiklan 3 kohdan mukaiseen pyyntöön. Asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa komissio voi myöntää pidemmän määräajan.

5. Kun komissio ehdottaa ekstrapolaatioon perustuvaa tai kiinteämääräistä rahoituskorjausta, jäsenvaltiolle annetaan mahdollisuus osoittaa kyseisten aineistojen perusteella, että sääntöjenvastaisuus ei tosiasiansa ollut niin laaja kuin komissio arvioi. Sovittuaan asiasta komission kanssa jäsenvaltio voi rajoittaa tämän aineistojen tutkimuksen laajuutta aineiston aiheelliseen osaan tai otokseen. Lukuun ottamatta asianmukaisesti perusteltuja tapauksia, tähän varattu aika saa olla korkeintaan toiset kaksi kuukautta 4 kohdassa mainitun kahden kuukauden määräajan päätyttyä. Komissio ottaa huomioon kaikki jäsenvaltion määräaikojen kuluessa toimittamat todisteet.

6. Jos komissio on keskeyttänyt maksusuoritukset päätöksen 2004/904/EY 26 artiklan 1 kohdan nojalla tai jos maksujen keskeytyksen syyt ovat edelleen olemassa 4 kohdassa tarkoitetun määräajan päätyttyä tai jos asianomainen jäsenvaltio ei ole ilmoittanut komissiolle sääntöjenvastaisuuksien oikaisemiseksi toteutetuista toimenpiteistä, sovelletaan päätöksen 2004/904/EY 26 artiklan 3 kohtaa.

7. Tämän päätöksen liitteessä esitetään suuntaviivat periaatteista, perusteista ja ohjeellisista asteikoista, joita komission yksiköt soveltavat kiinteämääräisiin korjauksiin.

5 artikla

1. Kaikki komissiolle päätöksen 2004/904/EY 26 artiklan 3 kohdan nojalla tehtävät palautukset on maksettava määräajassa, joka on vahvistettu varainhoitoasetuksen soveltamissääntöjen 81 artiklan mukaisesti laaditussa perintämääräyksessä.

2. Myöhässä maksetuista palautuksista peritään viivästyskorkoa, joka lasketaan 1 kohdassa tarkoitetun määräajan päättymispäivästä todelliseen takaisinmaksupäivään asti. Viivästyskorkona sovelletaan tämän päätöksen 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua korkoa.

3. Päätöksen 2004/904/EY 26 artiklan 2 kohdan mukainen rahoituskorjaus ei vaikuta jäsenvaltion velvoitteeseen periä varat takaisin päätöksen 2004/904/EY 25 artiklan 2 kohdan ja tämän päätöksen 2 artiklan 1 kohdan mukaisesti eikä jäsenvaltion velvoitteeseen periä valtiontuet takaisin asetuksen (EY) N:o 659/1999 14 artiklan mukaisesti.

6 artikla

Tämä päätös on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

7 artikla

Tämä päätös on osoitettu Belgian kuningaskunnalle, Tšekin tasavallalle, Saksan liittotasavallalle, Viron tasavallalle, Helleenien tasavallalle, Espanjan kuningaskunnalle, Ranskan tasavallalle, Irlannille, Italian tasavallalle, Kyproksen tasavallalle, Latvian tasavallalle, Liettuan tasavallalle, Luxemburgin suurherttuakunnalle,

Unkarin tasavallalle, Maltan tasavallalle, Alankomaiden kuningaskunnalle, Itävallan tasavallalle, Puolan tasavallalle, Portugalin tasavallalle, Slovenian tasavallalle, Slovakian tasavallalle, Suomen kuningaskunnalle, Ruotsin kuningaskunnalle sekä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneelle kuningaskunnalle.

Tehty Brysselissä 20 päivänä tammikuuta 2006.

Komission puolesta
Franco FRATTINI
Komission varapuheenjohtaja

LIITE

SUUNTAVIIVAT KOMISSION YKSIKÖIDEN SOVELTAMISTA PERIAATTEISTA, PERUSTEISTA JA OHJEELLISISTA ASTEIKOISTA NEUVOSTON PÄÄTÖKSEN 2004/904/EY 25 JA 26 ARTIKLAN MUKAISTEN RAHOITUSKORJAUKSIEN MÄÄRITTÄMISEKSI

1. PERIAATTEET

Rahoituskorjauksien tarkoituksena on palauttaa tilanne, jossa kaikki rahastosta yhteisrahoitettaviksi ilmoitetut menot ovat sovellettavien kansallisten ja yhteisön sääntöjen mukaisia. Tämän perusteella voidaan määritellä seuraavat peruseriaatteet, joita komission yksiköiden on sovellettava rahoituskorjauksien määrittämisessä:

- a) Sääntöjenvastaisuus määritellään asetuksen (EY) N:o 2988/95 ⁽¹⁾ 1 artiklan 2 kohdassa. Sääntöjenvastaisuudet voivat olla yksittäisiä tai järjestelmällisiä.
- b) Järjestelmällinen sääntöjenvastaisuus on toistuva virhe, joka johtuu oikean tilinpidon sekä voimassa olevien sääntöjen noudattamisen varmistamiseksi luoduissa hallinnointi- ja valvontajärjestelmissä olevista vakavista puutteista.
 - Rahoituskorjauksia ei tarvitse tehdä, jos sovellettavia sääntöjä noudatetaan ja kaikki tarkoituksenmukaiset toimenpiteet petosten ja sääntöjenvastaisuuksien estämiseksi, paljastamiseksi ja korjaamiseksi toteutetaan.
 - Jos sovellettavia sääntöjä noudatetaan, mutta hallinnointi- ja valvontajärjestelmissä on parantamisen varaa, komission on annettava asiaankuuluvia suosituksia, mutta rahoituskorjauksia ei tarvitse tehdä.
 - Jos löydetään virheitä, jotka liittyvät alle 4 000 euron suuruisiin määriin, jäsenvaltiota on kehotettava korjaamaan virheet, mutta neuvoston päätöksen 2004/904/EY 25 artiklan 2 kohdan mukaista rahoituskorjausmenettelyä ei tarvitse aloittaa.
 - Jos hallinnointi- tai valvontajärjestelmissä on vakavia puutteita, jotka voivat johtaa järjestelmällisiin sääntöjenvastaisuuksiin, ja jos puutteita ilmenee erityisesti sovellettavien sääntöjen noudattamisessa, rahoituskorjaus on aina tehtävä.
- c) Rahoituskorjauksen suuruus on arvioitava mahdollisuuksien mukaan yksittäisiin tapauksiin liittyvän todistusaineiston perusteella, ja sen on oltava saman suuruinen kuin rahastosta kyseisissä tapauksissa väärin perustein korvatut menot. Yksittäisiä hankkeita koskevat täsmälliset korjaukset eivät kuitenkaan aina ole mahdollisia tai toteutettavissa, tai saattaa olla kohtuutonta peruuttaa yksittäisestä hankkeesta syntyneiden menojen korvaukset kokonaan. Näissä tapauksissa komission on määritettävä korjaukset ekstrapolaation perusteella tai kiinteämääräisesti.
- d) Jos on todisteita siitä, että samantyyppisiä yksittäisiä, määrällisesti arvioitavissa olevia sääntöjenvastaisuuksia on tapahtunut useissa muissakin toimissa taikka koko toimenpiteessä tai ohjelmassa, mutta ei ole kustannuksiin nähden kannattavaa määrittää säännönvastaisia menoja erikseen kussakin hankkeessa, rahoituskorjaus voi perustua ekstrapolaatioon.
 - Ekstrapolaatiota käytetään vain, mikäli on mahdollista tunnistaa yhtenäinen, samankaltaisten hankkeiden ryhmä, johon puutteiden voidaan osoittaa vaikuttaneen. Tällaisessa tapauksessa valitaan sattumanvaraisesti edustava otanta yksittäisiä hankkeita, jotka tutkitaan perusteellisesti, ja nämä tulokset ekstrapoloidaan kaikkiin määriteltyyn ryhmään kuuluviin hankkeisiin yleisesti hyväksytyjen tarkastuseriaatteiden mukaisesti.
- e) Kiinteämääräisiä korjauksia on sovellettava yksittäisissä rikkomistapauksissa tai järjestelmällisissä sääntöjenvastaisuuksissa, joiden taloudellista vaikutusta ei liian monen siihen vaikuttavan muuttujan tai sen hajanaisuuden vuoksi voida arvioida täsmällisesti, esimerkiksi tapauksissa, jotka johtuvat sääntöjenvastaisuuksien estämiseen tai paljastamiseen tähtäävän valvonnan puutteellisuudesta tai siitä, että vaikka tukiehtoja tai yhteisön sääntöjä ei ole noudatettu, olisi kohtuutonta peruuttaa tuki kokonaan.
 - Kiinteämääräiset korjaukset määritetään hallinnointi- ja valvontajärjestelmän puutteiden tai yksittäisen rikkomisen vakavuuden sekä sääntöjenvastaisuuden taloudellisten vaikutusten perusteella. Puutteiden vakavuuden arvioimisessa komissio luokittelee järjestelmien eri toiminnot pää- ja aputoimintoihin. Tämän luokittelun mukainen luettelo toiminnoista esitetään kohdassa 2.2 ja kiinteämääräisten korjausten ohjeellinen asteikko kohdassa 2.3. Kiinteämääräiset korjaukset koskevat kaikkia kyseisestä toimenpiteestä tai kyseisistä toimenpiteistä aiheutuneita menoja, mikäli puutteet eivät rajoitu vain tiettyihin menoryhmiin (yksittäisiin hankkeisiin tai hanketyyppeihin), jolloin korjaus koskee vain näitä menoryhmiä. Korjausta ei yleensä tehdä samoille menoille kuin kerran.

(¹) EYVL L 312, 23.12.1995, s. 1.

- f) Niissä tapauksissa, joissa rikkomisen vakavuuden arvioinnissa on harkinnan varaa, kuten silloin, kun ympäristönsuojeluun liittyviä sääntöjä ei ole noudatettu, korjaukset voidaan määrätä sillä edellytyksellä, että sääntöjen rikkominen on merkittävä ja että sillä on selvä yhteys yhteisön rahoitusta saavaan toimintaan.
- g) Komission ehdottamasta korjaustyypistä riippumatta jäsenvaltiolle annetaan aina mahdollisuus osoittaa, että todellinen tappio tai riski taikka sääntöjenvastaisuuden laajuus tai vakavuus on ollut komission yksiköiden arvioimaa pienempi. Rahoituskorjauksiin liittyvistä menettelyistä ja määräajoista säädetään tämän päätöksen 13 artiklan 4, 5 ja 6 kohdassa.
- h) Jäsenvaltioiden päätöksen 2004/904/EY 25 artiklan 2 kohdan mukaisesti tekemistä korjauksista poiketen komission kyseisen päätöksen 26 artiklan 3 kohdan perusteella määräämiin rahoituskorjauksiin liittyy aina tukiohjelmaan sidotun yhteisön rahoituksen nettovähennys.
- i) Jos jäsenvaltion tarkastusjärjestelmä – tilintarkastustuomioistuin, sisäiset tai ulkoiset tarkastukset – paljastaa sääntöjenvastaisuuksia ja jäsenvaltio toteuttaa päätöksen 2004/904/EY 25 artiklan 2 kohdan mukaiset asianmukaiset korjaustoimenpiteet kohtuullisen ajan kuluessa, komissio ei voi päätöksen 2004/904/EY 26 artiklan 2 kohdan nojalla määrätä rahoituskorjauksia ja jäsenvaltio voi käyttää varat uudelleen. Muissa tapauksissa komissio voi tehdä korjauksia kansallisten tarkastuselinten tekemien havaintojen perusteella, samalla tavoin kuin EU:n tarkastuselinten todetessa sääntöjenvastaisuuden. Jos komissio perustaa kantansa muiden EU:n tarkastuselinten toteamiin ja asiakirjoin todistamiin tietoihin, se tekee omat johtopäätöksensä taloudellisista seurauksista tarkasteltuaan jäsenvaltion mahdollisesti esittämiä vastineita.
2. KIINTEÄMÄÄRÄISTEN KORJAUSTEN MÄÄRÄÄMISESSÄ SOVELLETTAVAT PERUSTEET JA ASTEIKOT

2.1 Arviointiperusteet

Kuten edellä 1 kohdan c alakohdassa mainitaan, kiinteämääräisiä korjauksia voidaan määrätä silloin, kun yksittäisen tai useamman sääntöjenvastaisuustapauksen taloudellista merkitystä ei ole mahdollista arvioida täsmällisesti tutkimuksesta saatujen tietojen perusteella soveltamalla tilastollisia keinoja tai käyttämällä muuta varmennettua aineistoa, mutta olemassa olevista tiedoista voidaan kuitenkin päätellä, että jäsenvaltio ei ole asianmukaisesti tarkastanut toteutettujen maksupyyntöjen tukikelpoisuutta.

Kiinteämääräisten korjausten määräämistä on harkittava silloin, kun komissio toteaa, että säännöksissä nimenomaan edellytettyä valvontaa tai epäsuorasti tietyn säännön noudattamiseksi edellytettyä valvontaa (esimerkiksi silloin, kun tuki on rajoitettu vain tietentyypisiin hankkeisiin) ei ole suoritettu, ja sen puuttuminen saattaa johtaa järjestelmälliseen sääntöjenvastaisuuteen. Korjausten määräämistä on harkittava myös komission todettua vakavia puutteita hallinnointi- ja valvontajärjestelmissä, jotka johtavat sovellettavien sääntöjen laajaan rikkomiseen, tai kun se toteaa yksittäisiä sääntöjenvastaisuuksia. Kiinteämääräisiä korjauksia voidaan määrätä myös silloin, kun jäsenvaltioiden omat valvontayksiköt havaitsevat tällaisia sääntöjenvastaisuuksia, mutta jäsenvaltio ei toteuta asianmukaisia korjaavia toimenpiteitä kohtuullisen ajan kuluessa.

Päätettäessä siitä, onko kiinteämääräinen rahoituskorjaus perusteltu, ja jos on, niin minkä suuruisena, tärkeimpänä perusteena on arvio tappioriskistä, jolle yhteisön varat ovat altistuneet valvonnan puutteellisuuden johdosta. Korjauksista määrättäessä on sen vuoksi noudatettava suhteellisuusperiaatetta. Huomioon otettaviin erityisiin seikkoihin on sisällyttävä seuraavat:

- 1) liittyykö sääntöjenvastaisuus yksittäiseen tapaukseen, useisiin tapauksiin vai kaikkiin tapauksiin;
- 2) liittyvätkö puutteet hallinnointi- ja valvontajärjestelmän tehokkuuteen yleensä vai sen tehokkuuteen tiettyjen toimintojen osalta, jotka ovat tarpeellisia sovellettavien kansallisten ja yhteisön sääntöjen mukaisesti rahastosta yhteisrahoitettaviksi ilmoitettujen menojen laillisuuden, sääntöjenmukaisuuden ja tukikelpoisuuden varmistamiseksi (katso 2.2 kohta jäljempänä);
- 3) puutteen merkitys hallinnollisten, fyysisten ja muiden valvontatoimintojen kokonaisuuden kannalta;
- 4) Toimenpiteiden alttius joutua petoksen kohteeksi, erityisesti taloudelliset houkuttimet huomioon ottaen.

2.2 Hallinnointi- ja valvontajärjestelmien toimintojen luokittelu kiinteämääräisten korjausten määräämiseksi järjestelmissä ilmenneiden puutteiden vuoksi tai yksittäisissä rikkomistapauksissa

Rahaston hallinnointi- ja valvontajärjestelmät koostuvat monista osista tai toiminnoista, joilla on suurempi tai vähäisempi merkitys rahoitettaviksi esitettyjen menojen laillisuuden, sääntöjenmukaisuuden ja tukikelpoisuuden varmistamiselle. Hallinnointi- ja valvontajärjestelmän toiminnot on hyödyllistä luokitella pää- ja aputoimintoihin harkittaessa kiinteämääräisiä rahoituskorjauksia järjestelmissä ilmenneiden puutteiden tai yksittäisten sääntöjenvastaisuuksien vuoksi.

Järjestelmien päätoiminnot ovat ne toiminnot, jotka varmistavat rahastosta rahoitettujen hankkeiden laillisuuden, sääntöjenmukaisuuden ja sisällön ja jotka ovat siinä välttämättömiä. Aputoimintoja ovat ne toiminnot, jotka osaltaan parantavat hallinnointi- ja valvontajärjestelmän laatua siten, että se toimii päätoimintojen osalta hyvin.

Jäljempänä olevassa luettelossa esitetään tärkeimmät hyvän hallinnointi- ja valvontajärjestelmän ja hyvän tarkastuskäytännön toiminnot. Puutteiden ja yksittäisten rikkomisten vakavuus vaihtelee huomattavasti, joten komissio arvioi tapaukset ottaen huomioon erityisesti jäljempänä olevan 2.4 kohdan.

2.2.1 Päätoiminnot menojen tukikelpoisuuden varmistamiseksi

- 1) Tukihakemuksia koskevien menettelyjen laatiminen ja soveltaminen, hakemusten arviointi, rahoitettavien hankkeiden valinta ja urakoitsijoiden/hankkijoiden valinta, tukihakemuspyyntöjen asianmukainen julkaiseminen ohjelman menettelyjen mukaisesti:
 - a) julkisuutta, yhtäläisiä mahdollisuuksia ja julkisia hankintoja koskevien sääntöjen noudattaminen soveltuvien osin, sekä tasapuolista kohtelua ja syrjimättömyyttä koskevien perustamissopimuksen sääntöjen ja periaatteiden noudattaminen, mikäli julkisia hankintoja koskevat yhteisön direktiivit eivät ole sovellettavissa;
 - b) hakemusten arviointi ohjelman valintaperusteiden ja -menettelyjen mukaisesti, mukaan luettuna ympäristövaikutusten arviointia koskevien sääntöjen sekä yhtäläisiä mahdollisuuksia koskevan lainsäädännön ja politiikkojen noudattaminen;
 - c) rahoitettavien hankkeiden valinta:
 - valitut hankkeet vastaavat ohjelman tavoitteita ja ovat julkaistujen valintaperusteiden mukaisia,
 - hakemusten hyväksymisen tai hylkäämisen syyt esitetään selkeästi,
 - valtiontukisääntöjä noudatetaan,
 - tukikelpoisuussääntöjä noudatetaan,
 - hyväksymispäätökseen liitetään rahoituksen ehdot.
- 2) Yhteisrahoituksen kohteena olleiden tuotteiden ja palvelujen toimittamisen ja ohjelmasta rahoitettavien menojen tukikelpoisuuden asianmukainen todentaminen päätöksen 2004/904/EY 13 artiklassa tarkoitetun vastuuviranomaisen sekä lopullisen edunsaajan ja vastuuviranomaisen välillä toimivien välittäjäelinten osalta:
 - a) suoritteiden (palvelut, urakat, toimitukset jne.) tosiasiallisuuden tarkastaminen suunnitelmiin, laskuihin, hyväksymisasiakirjoihin, asiantuntijaraportteihin jne. nähden tarvittaessa paikan päällä;
 - b) rahoituksen hyväksymisehtojen noudattamisen tarkastaminen;
 - c) korvattaviksi ilmoitettujen menojen tukikelpoisuuden tarkastaminen;
 - d) kaikkien avointen kysymysten selvittäminen ennen maksujen hyväksymistä;
 - e) riittävän ja luotettavan kirjanpitojärjestelmän ylläpito;

- f) kirjausketjun ylläpito kaikilla tasoilla tuensaajasta alkaen läpi koko järjestelmän;
- g) tarkoituksenmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että vastuuviranomaisen komissiolle todentamat menoilmoitukset ovat moitteettomia seuraavien seikkojen osalta:
 - menot ovat aiheutuneet tukikelpoisuusaikana hankkeista, jotka on valittu yhteisrahoitettaviksi tavanomaisten menettelyjen ja kaikkien sovellettavien ehtojen mukaisesti,
 - rahoitettavat hankkeet on tosiasiallisesti toteutettu.
- 3) Hankkeita koskevien otantatarkastusten riittävä määrä ja laatu sekä asianmukainen seuranta:
 - a) otantatarkastuksia suoritetaan vähintään 10 prosentissa tukikelpoisista kokonaiskustannuksista tämän päätöksen 4 artiklan mukaisesti ja tarkastuksista laaditaan tarkastuskertomukset;
 - b) otanta on edustava ja riskianalyysi riittävä;
 - c) toimintojen riittävä eriyttäminen hallintotehtävistä riippumattomuuden takaamiseksi;
 - d) tarkastusten seuranta, jolla varmistetaan:
 - tulosten asianmukainen arviointi ja tarvittaessa rahoituskorjauksien määrääminen,
 - tarvittavat yleiset toimenpiteet järjestelmällisten sääntöjenvastaisuuksien korjaamiseksi.

2.2.2 Aputoiminnot

- a) tyydyttävät hallinnolliset valvontamenettelyt vakiotarkastuslistojen tai vastaavien välineiden avulla ja valvonnan tulosten asianmukainen tallentaminen esimerkiksi sen varmistamiseksi, että:
 - rahoitushakemuksia ei ole aikaisemmin maksettu ja todisteaineisto (sopimukset, kuitit, laskut, maksut) ovat erikseen tunnistettavissa,
 - ilmoitetut ja kirjatut menot on täsmäytetty kirjanpitojärjestelmässä;
- b) rahoitushakemusten käsittely- ja hyväksymismenettelyjen asianmukainen valvonta;
- c) tyydyttävät menettelyt tietojen antamiseksi yhteisön säännöistä;
- d) yhteisön rahoituksen oikea-aikainen siirto edunsaajille.

2.3 Kiinteämääräisten korjausten ohjeelliset asteikot

100 %:n korjaus

Korjaus voidaan määrätä 100 %:n suuruisena, jos puutteet jäsenvaltion hallinnointi- ja valvontajärjestelmässä tai yksittäinen rikkominen ovat niin vakavia, että yhteisön säännöt on jätetty täysin huomiotta, jolloin kaikki maksut ovat sääntöjenvastaisia.

25 %:n korjaus

Jos hallinnointi- ja valvontajärjestelmän soveltaminen jäsenvaltiossa on huomattavan puutteellista ja on todisteita laajalle levinneistä sääntöjenvastaisuuksista ja välinpitämättömyydestä sääntöjenvastaisten tai vilpillisten käytäntöjen kurissapidossa, on perusteltua määrätä 25 %:n korjaus, koska tällöin voidaan kohtuudella olettaa, että mahdollisuus esittää sääntöjenvastaisia maksupyynnöitä ilman seuraamuksia aiheuttaa rahastolle erityisen suuria tappioita. Tämän suuruinen korjaus sopii myös yksittäisiin tapauksiin, joissa sääntöjenvastaisuus on vakava, mutta ei tee koko hanketta tukikelvottomaksi.

10 %:n korjaus

Jos yksi tai useampi järjestelmän päätoiminnoista ei toimi tai toimii niin puutteellisesti tai niin harvoin, että se ei pysty takaamaan maksupyyntöjen tukielpöisyyttä tai ehkäisemään sääntöjenvastaisuuksia, on perusteltua määrätä 10 %:n korjaus, koska tällöin voidaan kohtuudella olettaa, että riski merkittävästä tappiosta rahastolle on ollut suuri. Tämän suuruinen korjaus sopii myös suhteellisen vakaviin yksittäisiin sääntöjenvastaisuuksiin, jotka liittyvät järjestelmän päätoimintoihin.

5 %:n korjaus

Jos kaikki järjestelmän päätoiminnot toimivat, mutta eivät kuitenkaan niin jatkuvasti, toistuvasti tai perusteellisesti kuin säännöt edellyttävät, on perusteltua määrätä 5 %:n korjaus, koska tällöin voidaan kohtuudella olettaa, että päätoiminnot eivät anna riittävää varmuutta maksupyyntöjen asianmukaisuudesta ja että rahastoon kohdistunut riski on ollut merkittävä. Viiden prosentin korjaus voi tulla kysymykseen myös yksittäisissä hankkeissa esiintyneissä lievemmissä sääntöjenvastaisuustapauksissa, jotka liittyvät järjestelmän päätoimintoihin.

Se, että järjestelmä ei toimi moitteettomasti, ei sinänsä riitä rahoituskorjauksen perusteeksi. Yhteisön nimenomaisten sääntöjen tai parhaiden käytänteiden noudattamisessa on oltava vakavia puutteita, ja puutteiden vuoksi rahastoon on kohdistuttava todellinen tappioiden tai sääntöjenvastaisuuksien riski.

2 %:n korjaus

Jos toiminta järjestelmän päätoimintojen osalta on asianmukaista, mutta yhden tai useamman aputoiminnon osalta täysin puutteellista, on perusteltua määrätä 2 %:n korjaus, koska rahastoon kohdistunut riski tai rikkomisen vakavuus on lievempi.

Tämä 2 %:n korjaus nostetaan 5 %:iin, jos sama puute todetaan aikaisemman korjauksen tekemisen jälkeen syntyneissä menoissa ja jäsenvaltio ei ole toteuttanut riittäviä korjaustoimenpiteitä sen järjestelmän toiminnon korjaamiseksi, jossa ensimmäiseen korjaukseen johtanut puute todettiin.

Mainittu 2 %:n korjaus on määrättävä myös, kun komissio on korjausta vaatimatta ilmoittanut jäsenvaltiolle tarpeesta korjata järjestelmän aputoimintoja, jotka ovat olemassa mutta toimivat huonosti, eikä jäsenvaltio ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä.

Korjauksia määrätään hallinnointi- ja valvontajärjestelmän aputoimintojen puutteiden vuoksi vain silloin, kun päätoiminnoissa ei ole havaittu puutteita. Mikäli sekä järjestelmän apu- että päätoiminnoissa on puutteita, korjaus tehdään vain päätoimintoja koskevien prosenttiosuuksien mukaisesti.

2.4 Rajatapaukset

Jos näiden suuntaviivojen tarkkaan soveltamiseen perustuva korjaus olisi selkeästi kohtuuton, voidaan harkita pienempää korjausta.

Pienempi korjaus tai korjauksesta pidättäytyminen voidaan ottaa harkittavaksi lieventävien seikkojen perusteella esimerkiksi silloin, kun puutteet johtuvat yhteisön sääntöjen tai vaatimusten tulkinnan vaikeudesta (paitsi jos voidaan kohtuudella odottaa, että jäsenvaltio ilmoittaa tällaisista vaikeuksista komissiolle) ja kansalliset viranomaiset ovat ryhtyneet tehokkaiisiin toimenpiteisiin puutteiden korjaamiseksi heti kun ne on havaittu. Vastaavasti on otettava huomioon oikeusvarmuuden vaatimukset, kun puutteista ei ole huomautettu komission yksiköiden aiempien tarkastusten tuloksena.

Puutteellisen hallinnointi- ja tarkastusjärjestelmän korjaamista heti, kun puutteista on ilmoitettu jäsenvaltiolle, ei kuitenkaan pidetä lieventävänä tekijänä, kun arvioidaan järjestelmällisten sääntöjenvastaisuuksien taloudellista vaikutusta ennen korjausten tekemistä.

2.5 Arviointiperusteet

Jos muiden jäsenvaltioiden tilanne tunnetaan, komission on vertailtava tietoja jäsenvaltioiden kesken, jotta varmistetaan tasapuolinen kohtelu korjauksen tason määrittämisessä.

Korjauskerrointa on sovellettava siihen osaan menoja, johon riski kohdistuu. Jos puute on aiheutunut siitä, että jäsenvaltio ei ole ottanut käyttöön asianmukaista valvontajärjestelmää, korjausta on sovellettava niihin menoihin kokonaisuudessaan, joiden osalta kyseistä valvontajärjestelmää edellytetään. Jos on syytä olettaa, että puute rajoittuu tiettyyn viranomaiseen tai alueeseen, joka soveltaa jäsenvaltion käyttöön ottamaa valvontajärjestelmää, korjaus on rajoitettava vain kyseisen viranomaisen tai alueen valvomiin menoihin. Jos puute koskee esimerkiksi korkeamman tukiosuuden kelpoisuusperusteiden tarkastamista, korjaus on määrittävä korkeamman ja alemman tukimäärän erotuksen perusteella.

Korjaus on yleensä määrittävä koko tarkastelujakson (esimerkiksi yhden budjettivuoden) aikana kyseiseen toimenpiteeseen liittyville menoille. Jos sääntöjenvastaisuus aiheutuu järjestelmällisistä puutteista, jotka ovat selvästi pitkäaikaisia ja vaikuttavat menoihin useiden vuosien aikana, korjaus on määrittävä kaikille jäsenvaltion sinä aikana ilmoittamille menoille, jona järjestelmään liittyvä puute oli olemassa, siihen kuukauteen asti, jonka aikana puute korjattiin.

Jos samasta järjestelmästä löydetään useita puutteita, kiinteämääräiset korjaukset eivät ole kumulatiivisia, vaan vakavinta puutetta pidetään osoituksena valvontajärjestelmän kokonaisuudessaan aiheuttamista riskeistä ⁽¹⁾. Korjausta sovelletaan siihen menomäärään, joka jää jäljelle yksittäisten sääntöjenvastaisuustapausten osalta hylättyjen rahamäärien vähentämisen jälkeen. Ellei jäsenvaltio sovelta yhteisön lainsäädännössä määrättyjä seuraamuksia, rahoituskorjauksen määrä on soveltamatta jääneiden seuraamusten määrä sekä 2 % jäljelle jäävistä ilmoitetuista menoista, koska seuraamusten soveltamatta jättäminen lisää sääntöjenvastaisuuksia sisältävien maksupyyntöjen riskiä.

3. NETTOKORJAUSTEN SOVELTAMINEN JA VAIKUTUS

Jos jäsenvaltio on tehnyt päätöksen 2004/904/EY 26 artiklan 2 kohdan menettelyn mukaisesti ehdotetun rahoituskorjauksen, komission ei tarvitse tehdä nettomääräistä vähennystä ohjelman rahoitukseen, vaan se voi antaa jäsenvaltion sitoa vapautuneet varat uudelleen. Päätöksen 2004/904/EY 26 artiklan 2 kohdan mukaiset, komission kyseisen päätöksen 26 artiklan 3 ja 4 kohdan mukaisen menettelyn jälkeen määräämät rahoituskorjaukset aiheuttavat kuitenkin aina nettomääräisen vähennyksen rahastosta myönnettyyn ohjeelliseen rahoitukseen.

Nettokorjaus tehdään ilman eri toimenpiteitä, jos komissio katsoo, että jäsenvaltio ei ole toteuttanut riittäviä toimenpiteitä sen jälkeen kun kansalliset tai yhteisön elimet ovat havainneet sääntöjenvastaisuuksia ja/tai jos sääntöjenvastaisuuden syynä on vakava puute jäsenvaltion tai hallinto- tai maksuviranomaisten hallinnointi- tai valvontajärjestelmissä.

Kaikista nettokorjauksien johdosta komissiolle takaisin maksettavista määristä peritään korkoa päätöksen 2004/904/EY 26 artiklan 4 kohdan ja tämän päätöksen 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

⁽¹⁾ Ks. myös 2.3 kohta (2 %:n korjaus).